

Vraag nr. 57
van 8 oktober 1996
van de heer MANDUS VERLINDEN

Asbest – Producten – Openbare gebouwen

In 1977 publiceerde de EG een rapport over de gevaren van asbest voor de volksgezondheid. Er werd gewezen op een direct verband tussen asbest en asbestose (asbestlong) en mesothelioom (long- of buikvlieskanker). Nederland verbood reeds in 1978 middels het asbestbesluit de productie en het gebruik van asbest. In ons land dook asbest geregeld op in kritische parlementaire vragen en rapporten. De overheid verschoot zich echter achter allerlei verschillen (tussen "blauw" en "wit" asbest) of voorschriften (het toerental bij het zagen met slijpschijven, het toelaten voor waterleidingen en dergelijke).

De publicatie in Frankrijk op 2 juli jongstleden van een rapport door het Inserm (Institut pour la Recherche Médicale) zorgde voor heel wat beroering. Hierin stond onder meer dat dit jaar nog 2.000 Fransen zouden sterven als gevolg van blootstelling aan asbestvezels. De Franse regering, na enkele milieuschandalen met asbest beducht voor verder (politiek) onheil, besliste nog dezelfde maand de productie, de invoer en het gebruik van asbesthoudende materialen te verbieden vanaf 1 januari 1997.

1. Naar verluidt zouden in ons land nog vijf fabrieken, alle in Vlaanderen gelegen, asbesthoudende producten vervaardigen.

Waar zijn die gelegen, wat produceren zij en welke maatregelen verhinderen asbestrisico's voor werknemers en omwonenden ?

2. De productie van de zogenaamde Eternitplaten en -buizen zou nu bijna voor 100 procent asbestvrij verlopen. Wat moeten we nu verstaan onder het woord "bijna" ? Wordt een totaalverbod op het gebruik van asbest overwogen ?
3. In het verleden is er nogal wat te doen geweest om asbest in openbare gebouwen (cf. het Berlaymontgebouw) en het onzorgvuldig verwijderen en storten van asbest. Bestaat er voor Vlaanderen een inventaris van alle openbare gebouwen met een asbestprobleem ? Op welke stortplaatsen (zowel legale als illegale) kwam asbest terecht ? Hoe verloopt vandaag de verwijdering van asbesthoudend afval ?

Antwoord

1. a) Alle bedrijven die in België asbesthoudende producten vervaardigen, zijn in het Vlaams Gewest gelegen. Het gaat om :

- Eternit, Kuiermansstraat 1, Kapelle-op-den-Bos
- Scheerders van Kerckhove (SVK), Leopold II-laan 9, Sint-Niklaas
- J.M. Balmatt Industries NV, Lichtstraat 20, Mol (met ook een vestiging in Gent : J.M. Gent NV, Langerbruggestraat 112)

- b) Deze bedrijven produceren diverse bouwmaterialen: buizen, platen, dak- en gevelmaterialen, vensterdorpels en andere uit asbestcement.

- c) De bescherming van werknemers tegen asbestrisico's behoort tot de bevoegdheid van de federale minister van Arbeid en Tewerkstelling. De wetgeving terzake is opgenomen in het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming (ARAB, artikel 148 decies 2 en artikel 723 ter).

- d) Ter bescherming van omwonenden bestaat op het Vlaamse niveau volgende wetgeving :

- hoofdstuk 4.7. van titel II van het Vlarem bevat een reeks algemene bepalingen inzake de beheersing van asbest ;
- in titel II van het Vlarem zijn in bijlage 5.3.2.2° sectorale lozingsnormen voor het afvalwater opgenomen ;
- wat de emissie in de omgevingslucht betreft, zijn in titel II van het Vlarem, bijlage 4.4.2, 15°, algemene emissiegrenswaarden opgenomen voor de volgende vezelachtige silicaten (asbest) : actinoliet, amosiet, anthofylliet, chrysotiel, crocidoliet en tremoliet, uitgedrukt in asbest, namelijk bij een afvalgasstroom van 5.000 m³/u of meer : maximum 0,1 mg/Nm³ ; bij een afvalgasstroom van minder dan 5.000 m³/u : maximum 500 mg asbest/u (te meten volgens de meetmethode vastgesteld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 1988 houdende vaststelling van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van verontreiniging van de lucht door asbest).

2. a) Met Eternitplaten en -buizen worden per definitie bedoeld de platen en buizen vervaardigd uit asbestcement. Het is evident dat asbestcement een bepaald percentage asbest bevat.

Het risico van asbestvezels in asbestcement is echter totaal niet te vergelijken met het risico van gebruik van bijvoorbeeld spuitasbest (waarvan de toepassing trouwens reeds sinds 1 januari 1980 verboden is).

De onder antwoord 1 a) bedoelde bedrijven hebben naast de producten uit asbestcement ook asbestvrije producten ontwikkeld. Voor een aantal fysische eigenschappen (stabiliteit, ...) blijkt het gebruik van asbest echter noodzakelijk te zijn.

Het gehalte van asbestvezels in asbestcement bedraagt 10 à 15 %. In het verleden was dit gehalte voor een aantal toepassingen hoger.

- b) Het eventueel opleggen van een totaalverbod op het gebruik van asbest is een federale bevoegdheid.

3. a) Sinds 1 januari 1995 moet elke werkgever conform het ARAB een inventaris hebben opgemaakt van de plaatsen in zijn bedrijf waar asbesthoudende materialen aanwezig zijn en moet elke werkgever een beheersprogramma hebben opgesteld. Het opvolgen van deze inventaris behoort tot de bevoegdheid van de federale minister van Arbeid en Tewerkstelling. De plicht tot inventarisatie is echter niet gekoppeld aan de plicht tot centralisatie van deze gegevens. Er bestaat dus geen centrale databank met deze gegevens.

Voor de openbare gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap is de bevoegde minister de Vlaamse minister voor Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid.

- b) Wat het legaal storten van asbesthoudende producten betreft, mogen volgens titel II van het Vlarem (artikel 5.2.41.3.) gevaarlijke asbesthoudende afvalstoffen slechts op een categorie 1-stortplaats worden gestort en met naleving van strikte voorwaarden (o.m. cementeren zodat de aanwezige asbestvezels in een matrix worden ingekapseld, het gecementeerde materiaal wordt verpakt in een stofdichte plasticverpakking met de nodige asbestetikettering, en dergelijke) .

Op categorie 3-stortplaatsen zijn enkel strikt inerte afvalstoffen toegelaten. Dit betekent dat bouw- en sloopafval dat vrije asbestvezels of asbeststof bevat, niet toegelaten is op categorie 3-stortplaatsen.